



# ECHO JAWORZA

GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA  
w JAWORZU  
43-384 JAWORZE  
Ul. Zdrojowa 82 - Tel 817 26-98  
NIP 937-223 46-71 REGON 071012488

## GAZETA LOKALNA GMINY JAWORZE

MIESIĘCZNIK ★ Rok VII ★ Nr 82 ★ LISTOPAD '98 ★ 0,70 zł ★ Nakład 500 egz. ★ ISSN 1234-6853



80. rocznica Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego w Teatrze im. A. Mickiewicza w Cieszynie obchodzona była wyjątkowo uroczystie (fot. J. Czader) - patrz strona 5

### Listopad

U nas w zwyczaju na mogiłki jechać,  
Choćby jak najdalej było. Zmarłym się pochwalić.  
Oni samotni przecież i dla nich uciecha  
Wiedzieć, że gdyby tak z martwych powstałi,  
To nie znaleźliby swych starych domów,  
Gadek i pieśni niezdatnych nikomu.  
To zobaczyliby nas - swoje wnuki -  
Jako stoimy odświętnie ubrani  
I mszy słuchamy, która idzie za nich  
Nad grobowcem z lastryka czy krzyżem pokutnym.



U nas w zwyczaju z krewnymi się widzieć.  
Tymi, co żyją i tymi, co w grobie.  
W ten jeden wieczór powspominać sobie,  
Pośmiać się i popłakać - jak nam w życiu idzie...

A potem w ciasny wagon się wpakować,  
Stać, spać i do siebie z powrotem wędrować.

Ernest Bryll

### DZIŚ W NUMERZE M.IN.

STR.

|   |    |
|---|----|
| Pierwsza Sesja Rady Gminy III kadencji .....  | 2  |
| Świąteczny opłatek - zaproszenie .....  | 2  |
| <b>80. rocznica Narodowego Święta Niepodległości:</b>   |    |
| • 10.11.98 akademii w Szkole nr 3 .....   | 3  |
| • 10.11.98 wieczornica w Szkole nr 1 .....  | 3  |
| • 11.11.98 przy pomnikach (fotoreportaż) .....  | 4  |
| • 11.11.98 w Teatrze im. A. Mickiewicza w Cieszynie<br>- Laur Srebrnej Cieszyńianki dla J. Roik ..... | 5  |
| Z kart historii - O tamie wodnej w Wapienicy .....  | 6  |
| Reforma ubezpieczeń zdrowotnych .....   | 6  |
| Druga sesja Rady Gminy Jaworzno .....   | 7  |
| Kredyty na uruchomienie miejsc pracy dla bezrobotnych .....   | 8  |
| W trosce o przyjaciół (o ptakach i zwierzętach w zimie) .....   | 9  |
| Straż Pożarna radzi .....   | 9  |
| Informacje OSP .....  | 9  |
| Sukcesy dzieci z "Jedyńki" .....  | 10 |

## Pierwsza sesja III kadencji

Po blisko pięciomiesięcznym "bezkrońlewie", jako że kadencja wygasła z dniem 18.06.98 wznowiła swoją działalność statutową Rada Gminy w Jaworzu, wybrana w demokratycznych i wolnych wyborach do rad gmin, powiatów i sejmików wojewódzkich w dniu 11 października br. W dniu 30 listopada br. w sali obrad Urzędu Gminy odbyła się pierwsza Sesja zwyczajna trzeciej kadencji Rady Gminy w Jaworzu

W inauguracyjnej sesji udział wzięli: 18 nowo wybranych radnych, delegat Sejmiku Wojewódzkiego **Ewa Lewandowska**, przewodniczący Komitetu Wyborczego TMZJ "O przyszłość Jaworza" **Jerzy Kukła**, przewodniczący Komitetu Wyborczego "Unia dla Jaworza" **Bolesław Rabaszowski**, wiceprezes TMZJ **Paweł Stekla** oraz władze gminy w wójcie **Czesławem Wierzbickim**.

Zgodnie z procedurą wyborczą pierwszą sesję otwiera przedstawił (delegat) Sejmiku Wojewódzkiego, którym była **Ewa Lewandowska**. Otwierając pierwszą sesję trzeciej kadencji Rady Gminy w Jaworzu złożyła wszystkim radnym gratulacje oraz wręczyła zaświadczenia o wyborze na radnego do Rady Gminy w Jaworzu. Dalsze prowadzenie obrad delegatka przekazała w ręce radnego **Jerzego Bisoka** – seniora nowej rady.

Po odbyciu ceremonii ślubowania radni przystąpili do wyborów przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego Rady Gminy w Jaworzu. Na obie funkcje radni zgłosili po jednym kandydacie. Na funkcję przewodniczącego radny **Piotr Suchy** zgłosił radnego **Andrzeja Pilcha**. Na funkcję wiceprzewodniczącego radny **Andrzej Pilch** zarekomendował radnego **Mariana Zygmunta**.

Na okoliczność tajnego głosowania powołano komisję skrutacyjną w składzie: **Maria Kawik**, **Janusz Krzyszczyk**, **Lucjan Socha**. Po wznowieniu obrad przewodnicząca komisji skrutacyjnej radna Maria Kawik odczytała protokół, z którego wynikało, że na przewodniczącego Rady Gminy Jaworza został wybrany radny **Andrzej Pilch**, który uzyskał 14 głosów za, trzech radnych zgłosiło sprzeciw, jeden wstrzymał się od głosu. Na zastępcę przewodniczącego RG w Jaworzu został wybrany radny **Marian Zygmunt**, który uzyskał 15 głosów za, 2 przeciw, od głosu wstrzymał się jeden radny.

Przewodniczący RG w Jaworzu (trzeciej kadencji) ma 35 lat, jest jaworzaninem od urodzenia – żonaty, dwójka dzieci. Pochodzi z rodziny chłopskiej. Ukończył Technikum Ogrodnicze w B-B oraz studia magisterskie na wydziale pedagogicznym Uniwersytetu Śląskiego.

Pracuje 10 lat w oświacie jako nauczyciel – wychowawca oraz inspektor BHP. Działalnością społeczną zajmuje się od 1991 roku. Pełnione funkcje:

- radny II kadencji RG w Jaworzu
- członek Komisji Oświaty i Kultury
- przew. Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska
- jest ponownie (czwarty raz z rzędu) członkiem Zarządu Kółka Rolniczego w Jaworzu (kadencja 2-letnia)

W zakładzie pracy pełni drugi raz funkcję Prezesa Ogniska ZNP nr 46 przy SP 16 oraz jest członkiem Zarządu Miejskiego ZNP w B-B, zwolennik równych szans edukacyjnych młodzieży – "kształcenia bezpłatnego".

Od 1996 roku delegat Wojewódzkiej Samorządowej Izby Rolniczej (BIR). Pełni w w/w Izbie funkcje: przewodniczącego Komisji Oświaty i Postępu Rolniczego oraz wiceprzewodniczącego Komisji Rewizyjnej. Członek Towarzystwa Miłośników Jaworza i Polskiego Towarzystwa Ewangelickiego. Radny Andrzej Pilch należał do osób utrwalających praworządność w obrębie Rady Gminy Jaworza.

Zastępca przewodniczącego RG w Jaworzu ma 59 lat, dwoje dzieci, czworo wnucząt. Jest przybyszem w Wileńszczyznę pochodzenia robotniczo-chłopskiego. Posiada wykształcenie średnie w zawodzie technika leśnego. Ożenił się z jaworzanką, wybudował dom i na stałe w Jaworzu zamieszkał w 1979 roku. Od 1997 r. jest emerytem i ma dużo czasu, aby udzielać się społecznie.

Pełnił funkcję radnego przez dwie kadencje, gdzie był: członkiem Zarządu, przewodniczącym Komisji Kultury, Oświaty, Sportu i Odznaczeń, członkiem Komisji Zdrowia i Opieki Społecznej, członkiem Komisji Budżetu i Finansów, członkiem

Komisji Przetargowej, współtwórcą i redaktorem (do chwili obecnej) gazety lokalnej "Echo Jaworza". Jego mottem jest: "Radny nie może być politykiem, radny ma działać dla dobra swojej gminy i całej jej społeczności, bez względu na wiek, pochodzenie, odczucia religijne, zamożność i opcje polityczne".

Po złożonych przez radnych i obecnych gości gratulacjach oraz krótkich wystąpieniach obu przewodniczących z racji powierzonych im funkcji, przystąpiono do kontynuowania porządku obrad.

Na wstępie wójt **Czesław Wierzbicki**, złożył obszernie sprawozdanie z realizacji zadań prowadzonych przez Zarząd Gminy w latach 1994-98, a skarbnik gminy **Emma Penkala** poinformowała nową radę o realizacji i stanie budżetu w 1998 roku.

W dalszym toku obrad Rada poparła wniosek TMZJ o przyznanie tegorocznego wyróżnienia, jakim jest LAUR ZŁOTEJ lub SREBRNEJ CIESZYNIANKI **Jadwidze Roik** – za całokształt pracy społecznej i twórczej na rzecz utrwalania i rozwoju kultury regionalnej poprzez m.in. tworzenie zbiorów kronikarskich i albumowych stanowiących cenną dokumentację krajoznawczą, kulturalną i monograficzną Jaworza dla przyszłych pokoleń.

Już pod koniec obrad radni zgłaszali uwagi i wnioski dot. usuwania szkód powodziowych (podmyty stałowy mostek w parku) oraz prac porządkowych. W toku dyskusji Rada podjęła wniosek, że wybory wójta, wicewójta oraz Zarządu Gminy odbędą się w grudniu br. Komisje problemowe RG zostaną powołane na najbliższej sesji.

Na zakończenie obrad zastępca wójta radny Rudolf Galoc wręczył radnym zaproszenia na akademię z okazji Święta Niepodległości, (która odbyła się w dniu 10 listopada o godz. 16.00 w Szkole Podstawowej w Jaworzu Średnim). Złożenie kwiatów pod pomnikami walk i męczeństwa miało miejsce w dniu 11 listopada o godz. 10.00

Związek Komunalny Ziemi Cieszyńskiej zaprosił całą Radę na uroczystości związane z 80. rocznicą powstania Rady Narodowej księstwa Cieszyńskiego oraz obchody Święta Niepodległości 11 listopada w Teatrze im. A. Mickiewicza w Cieszynie, gdzie odbyło się m.in. uroczyste wręczenie statuetek LAUR ZŁOTEJ i SREBRNEJ CIESZYNIANKI wytypowanym zasłużonym.

Redakcja "Echa Jaworza"

Za wyrazy współczucia, złożone wieńce i kwiaty  
oraz udział w uroczystości pogrzebowej

**ŚP. AGNIESZKI OLENICZ**

Krewnym, Przyjaciółom, Współpracownikom,  
Sąsiadom, Znajomym  
serdeczne podziękowanie składa  
córka z rodziną

Podziękowania za udział w pogrzebie

**ŚP. LUDWIKA MOSKAŁY**

składa wszystkim uczestnikom  
pogrzebu w żalobie  
rodzina

**ZAPROSZENIE NA  
ŚWIĄTECZNY OPLATEK**

Rada Gminy Jaworze wraz z Gminnym Ośrodkiem Kultury i Rekreacji organizuje dla samotnych i potrzebujących doroczny **OPLATEK ŚWIĄTECZNY**, który odbędzie się w Szkole Podstawowej nr 1 w Jaworzu Dolnym dnia 21 grudnia br. (poniedziałek) o godzinie 11.00



Ze świątecznym pozdrowieniem  
**Organizator**

## 80. rocznica Narodowego Święta Niepodległości w Jaworzu

Uroczystą akademią w dniu 10 listopada, zorganizowaną w Szkole Podstawowej w Jaworzu Średnim, jaworzanie rozpoczęli obchody 80. rocznicy Święta Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej.

Wśród nielicznej grupy mieszkańców Jaworza, radnych nowej jak i poprzednich kadencji, władz gminy – znalazła się również 5-osobowa delegacja z zaprzyjaźnionego miasta Cassola we Włoszech z burmistrzem Giovanni Gobato na czele.

Uroczystym wprowadzeniem szkolnego sztandaru przez młodzież oraz wspólnym odśpiewaniem hymnu narodowego rozpoczęto podniosłą uroczystość.



Gospodarz gminy, wójt **Czesław Wierzbicki**, w gorących słowach przywitał przybyłych jaworzan oraz gości z Włoch. Dla podniesienia rangi uroczystości Rada Gminy Jaworze z okazji świąt narodowych stara się corocznie wyróżnić osoby z Jaworza, kraju lub zagranicy, organizacje społeczne lub instytucje, zespoły artystyczne lub naukowe za wniesiony wkład pracy społecznej na rzecz poprawy życia społeczności jaworzańskiej oraz rozwoju Gminy Jaworze.

Z okazji 80. rocznicy Święta Niepodległości medalem "ZASŁUŻONY DLA ROZWOJU JAWORZA" zostali uhonorowani: **Władysław Nikiel** – były przewodniczący RG I kadencji, wybrany również na przewodniczącego Rady II kadencji. Z funkcji tej zrezygnował na własną prośbę, żeby poświęcić się pracy w komisjach problematycznych i czuwać nad praworządnym funkcjonowaniem gminy. Będąc radnym z sołectwa Jaworza w Gminie Jasienica, gdzie został wybrany na przewodniczącego Rady, wraz z grupą radnych z Jaworza oraz radą sołectką podjął skuteczne działania o przywrócenie samodzielności administracyjnej Jaworza, co się dokonało w 1991 roku.

Bosman **Erwin Pasterny** – fundator szkolnego muzeum flory i fauny w Szkole Podstawowej nr 3 w Jaworzu Średnim. Jest to jedyna tego typu ekspozycja w kraju, będąca wielką pomocą naukową. Zarówno uczniowie jak i zwiedzający mogą bliżej poznać znane dotychczas z ilustracji okazy głębin morskich. **Erwin Pasterny** – marynarz, hobbysta, jest wychowankiem tej placówki. Zawsze marzył, by jego młodszy koleś uczył się biologii i zoologii na prawdziwych eksponatach. Z kolejnych rejsów przywoził nowe, atrakcyjne, spreparowane przez siebie okazy, które sukcesywnie wzbogacały szkolne egzotyczne muzeum.

Aktu wręczenia medali dokonali: radny **Jerzy Pysz** – przew. RG II kadencji oraz radny **Marian Zygmunt** – przew. Komisji Odznaczeń.

Po części oficjalnej młodzież gościnnej szkoły zaprezentowała niezwykle interesujący, a zarazem wzruszający – zwłaszcza dla przedstawicieli starszego pokolenia – montaż poetycko-muzyczny o tematyce niepodległościowej. Gromkimi brawami podziękowali uczestnicy akademii młodym artystom, a także twórcy tego pięknego programu nauczycielce **Małgorzacie Barutowicz**.

Zespół muzyczny "STARZY PRZYJACIELE" pod kierownictwem **Antoniego Kruczka** rozpoczął swój koncert akcentem okolicznościowym, żeby potem bawić publiczność melodiami ope-



retkowymi i muzyką rozrywkową – wielkie brawa i podziękowanie od gości z Włoch, którzy prosili o wspólne zdjęcie z zespołem.

Delegacja z Włoch poinformowała dyrekcje szkół i przedszkoli w Jaworzu, że przywieźli dla młodzieży z Jaworza uczestniczącej w sympozjum w mieście Cassola listy i upominki od młodzieży goszczącej naszą młodzież. Władze miasta Cassola ufundowały dla dzieci naszych szkół kilkaset zeszytów i artykułów piśmienniczych, a dla przedszkolaków kilka kilogramów wyrobów czekoladowych. Wójt Gminy oraz dyrektorki szkół złożyli na ręce delegacji miasta Cassola podziękowania za przywiezione dary, które będą rozdane potrzebującym.

Pragnę poinformować, że najprawdopodobniej w maju 1999 r. dojdzie do rewizyty dzieci z Cassoli w Jaworzu. Nową RG czeka dużo odpowiedzialnych obowiązków, żeby się godnie zaprezentować wobec gości z zagranicy i miejscowej społeczności.

Na zakończenie akademii pełniący obowiązki gospodarza szkoły nauczyciel **Piotr Bożek** zaprosił wszystkich gości na skromny poczętunek i pogawędkę przy kawie i herbacie.

Fot. P. Bożek

MZ

## Święto Niepodległości w Jedynce

Niezwykle wzruszające chwile przeżyli uczniowie i nauczyciele SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 1 w Jaworzu w przeddzień Święta Niepodległości. Młodzież pod kierunkiem polonistki **B. Zagórskiej** "przeniosła" słuchaczy w tamte lata, gdy Polski nie było na mapie świata, gdy wielu o niej tylko śniło, a niektórzy o nią walczyli i ginęli.

Na tle ponurej scenografii przedstawiającej celę więzienia płynęły ze sceny dramatyczne słowa Adama Mickiewicza oraz wielu autorów nieznanych.

Niezwykłą atmosferę współtworzyła także muzyka Chopina oraz pieśni patriotyczne wykonywane przez miejscowy chór.

Kolejny raz przekonaliśmy się, że zdolności uczniów połączone z profesjonalizmem i ogromnym zaangażowaniem nauczycieli mogą przynieść niezwykle rezultaty. W taki sposób uczczono 80. rocznicę niepodległości oraz Rok Mickiewicza.

HD

## Drugi dzień obchodów 80. rocznicy Święta Niepodległości

W dniu 11 listopada br. o godz. 9.00 w kościele pw. Opatrzności Bożej odbyła się msza dziękczynna w intencji Ojczyzny. O godz. 10.00 pod pomnikiem Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, gdzie od wczesnych godzin rannych czuwały wystawione stráže harcerskie z jaworzańskich szkół, spotkały się delegacje: samorządu gminnego, dyrekcji jaworzańskich szkół oraz organizacji społecznych i politycznych i sporo mieszkańców Jaworza.

Na wstępie wójt gminy Czesław Wierzbicki przywitał uczestników capstrzyku i w krótkim wystąpieniu nawiązał do historii wydarzeń tamtych lat i drogi do niepodległości.



*Pomimo niepogody uczestników było dużo*



*Pod pomnikiem Józefa Piłsudskiego pierwszy złożył kwiaty nowy przewodniczący Rady Gminy Andrzej Piłch...*



*...następnie organizacje...*



*...i szkoły...*



*Hold złożył również goszczący w Jaworzu burmistrz włoskiej gminy Cassola, Giovanni Gobato*



*...strażacy nigdy nie zawiedli...*

Z kolei delegacje składały kwiaty i znicze pod pomnikami pamięci narodowej na ziemi jaworzańskiej.

Po złożeniu kwiatów pod pomnikiem poległych żołnierzy radzieckich, Przewodniczący Rady Gminy podziękował wszystkim obecnym za przybycie i złożył hold dla Tych, którzy zgodnie ze swoimi ideałami poświęcili życie w obronie wolności, niepodległości naszej Ojczyzny – Polski.

MZ



# Laur Srebrnej Cieszynianki dla Jadwigi Roik

Tegorocznym laureatem niezwykle wzruszającego wyróżnienia, jakim jest Statuetka Złotej lub Srebrnej Cieszynianki została, zgodnie z decyzją już nowej Rady Gminy, **JADWIGA ROIK**, wieloletni pracownik administracyjny, bibliotekarz i kronikarz Jaworza.

Wzięto pod uwagę jej zasługi związane z uporządkowaniem, zewidencjonowaniem oraz uzupełnianiem materiałów monograficznych dotyczących Jaworza, utrwalaniem piękna Jaworza i ważniejszych wydarzeń w fotografiach i w albumach pamiątkowych, pracą w "Echu Jaworza", wydaniem siedmiu widokówek Jaworza, włączeniem się do działań o przyłączenie Jaworza i b. powiatu bielskiego do historycznego województwa śląskiego i in.

Uroczystość wręczenia wyróżnienia miała miejsce w dniu 11 listopada 1998 roku w Teatrze im. Adama Mickiewicza w Cieszynie – z wyjątkiem godnym obchodzonej w tym roku 80. rocznicy powstania Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego.

Po obejrzeniu bogatego programu artystycznego odbyła się przy udziale premiera RP **Jerzego Buzka** oficjalna część związana z wręczeniem tego niecodziennego wy-



*Jadwiga Roik statuetkę odebrała z rąk przewodniczącego Rady Gminy Andrzeja Pilcha, a dyplom i kwiaty z rąk wicewójta Rudolfa Galocza*



*Laur Złotej Cieszynianki wręczył Premierowi przewodniczący Rady Miasta Cieszyna – Ludwik Kuboszek*

różnienia, które przekazywane było przez przewodniczących rad gmin i wójtów gmin, z których pochodzili laureaci.

Miłą, nie zapowiedzianą przedtem niespodzianką było wręczenie Lauru Złotej Cieszynianki premierowi Jerzemu Buzkowi.

Naszej laureatce przypadł zaszczyt siedzenia w rządzie laureatów obok Premiera RP.

W holu Teatru umieszczone zostały plansze obrazujące w skrócie działalność każdej z gmin Związku Komunalnego Ziemi Cieszyńskiej. Nasza plansza przyczyni się na pewno do bliższego poznania, a tym samym promowania Jaworza w przyszłym powiecie cieszyńskim, z którym chcielibyśmy nadal być w jak najbliższych kontaktach.

Fot. J. Czader

MZ



*Takie wydarzenie jest nie lada przeżyciem*



## Komunikat

Zarząd Gminy Jaworze informuje, że zwyczajem lat poprzednich, w okresie zimy 1998/1999, odpowiedzialnymi za odśnieżanie dróg będą:

1. **BZLR** Jaworze, ul. Wapienicka  
obszar między ul. Zdrojową, Wąwóz, Turystyczną, Brzo skwiniową
2. **Eugeniusz Kujawski**, Janowice, ul. Janowicka 289  
obszar: ul. Cisowa, Wapienicka, Zdrojowa, Słoneczna
3. **Andrzej Karch**, Jaworze, ul. Kryształowa  
obszar: Jaworze Górne, Jaworze-Nałęże
4. **Jan Reis**, Jaworze, ul. Wapienicka 11  
obszar: Jaworze Centrum
5. **Edward Brandys**, Jaworze, ul. Średnia 42  
odśnieżanie chodników w Jaworzu Centrum

NADZÓR NAD PRACAMI OD STRONY GMINY SPRAWUJĄ:

**Rudolf Galocz** – Zastępca Wójta

**Teresa Faferko** – kierownik sekcji obsługi

Tel. 172-195, 172-813

### Powiedzieli...

**Politycy mają skłonność do myślenia o następnych wyborach, a nie o następnym pokoleniu**  
**Ronald Reagan**  
**Pożyteczna praca jest zawsze cicha i niezauważalna**  
**Lew Tołstoj**

## Tama wodna w Wapienicy

Miesiąc listopad napawa nas zawsze zadumą nad przemianami. Pamięć przywołuje obrazy z dawnych lat. Wspominamy ludzi, którzy przeszli obok nas, przeminęli, a niektórzy pozostawili po sobie coś wartościowego, co procentuje w naszym obecnym życiu.

Nam, którzy jeszcze trwamy, pozostaje przywracać pamięć o nich. Bardzo ważnym wspomnieniem w bieżącym roku dla Jaworzan – szczególnie dla tych w podeszłym wieku – jest **65 ROCZNICA OTWARCIA TAMY WODNEJ W WAPIENICY**, skąd do naszych domów płynie woda. Jak ważna jest woda dla człowieka, nie trzeba mówić. Kiedyś trzeba było tę wodę ciężko zdobywać, a i dzisiaj są jeszcze tereny, gdzie nadal istnieją wielkie problemy z zaopatrzeniem w wodę. U nas młode pokolenie tego już nie zna.

Kiedy wejdziemy na szczyt Błatni, widzimy w dole wśród lasów, u podnóża Szyndzielni, Południanej i Błatni jezioro, które powstało w związku z wybudowaniem zapory wodnej między zboczami gór na potokach: Wapienica, czyli Błatniarskim, Barbara i Żydowskim, do których wpływało jeszcze wiele drobniejszych strumyków.

W tej okolicy przed stu laty były studnie, z których prowadził wodociąg do Bielska. Lecz na skutek rozwoju przemysłu wzrosło zapotrzebowanie na wodę. Rada Miejska od dłuższego czasu rozważała budowę zbiornika wody z prawdziwego zdarzenia. Prace budowlane rozpoczęto w roku 1928, a zasadnicze skończono w roku 1932. **Uroczyste otwarcie tego zbiornika miało miejsce w dniu 21 października 1933 roku.**

Otóż ten historyczny dla naszego regionu dzień szczególnie utkwił mi w pamięci. W sobotnie popołudnie zebrana przy szkole młodzież wyruszyła na tę uroczystość wraz z nauczycielami piechotą przez Jaworzę Średnie. Kierownictwo szkoły w Jaworzu Dolnym zadbało, abyśmy byli uczestnikami tego historycznego momentu.

Publiczność i organizacje zajęły miejsce na placu przed zaporą. Nasza szkoła podeszła w górę koło ścieżki prowadzącej na mur oporowy, którą miał przechodzić Prezydent RP, abyśmy mogli z bliska zobaczyć Głowę Państwa. Poświęcenia tamy dokonał ks. bp katowicki **Stanisław Adamski**. Następnie władze poszły zwiedzać obiekt. Wspomnianą ścieżką, otoczoną drewnianymi barierkami, szedł starosta powiatowy, **Władysław Bocheński**. Kawalek za nim podążał Prezydent RP, **Ignacy Mościcki** w asyście burmistrza bielskiego, **Józefa Kobiela**. Za nimi kroczyli premier **Janusz Jędrzejewicz** z ministrami. Na cześć prezydenta wznosiliśmy okrzyki: "Niech żyje!" i rzucaliśmy kwiaty. Kiedy prezydent przechodził obok nas, burmistrz Kobiela oznajmił mu, że jest to młodzież z Jaworza, a on odpowiedział: "Z Jaworza, z Jaworza". Byliśmy dumni, że nas zna sam Prezydent Polski. Prezydent Mościcki znał Jaworzę z opowiadania różnych osób, które gościły w Jaworzu. Córka Prezydenta, Helena, również była w Sanatorium dra Czopa.

Z naszej szkoły była wyznaczona uczennica (Helena Kominek-Krzykowska), która miała wręczyć kwiaty Prezydentowi, lecz mała dziewczynka przestraszyła się i przekazała bukiet temu, który szedł pierwszy, a mianowicie staroście. Prezydent zapytał też jedną dziewczynkę, którą ojciec trzymał na rękach (Ligia Wowra-Rapacz), do której klasy chodzi, a ona odparła: "do żadnej" (nie miała bowiem jeszcze siedmiu lat).

Zbiornik ten był w owym czasie największym zbiornikiem w Polsce, a jednym z najnowocześniejszych w Europie. Nadano mu imię Ignacego Mościckiego, lecz obecnie nazywają go Wielką Łąką, chociaż leży poniżej Wielkiej Łąki. Zapora wodna została zbudowana przez katowicki oddział firmy Dycherhof i Wiedman z Drezna. Zbiornik położony jest na wysokości 478 m n.p.m., powierzchnia jego wynosi 24 ha, głębokość 22 m, pojemność 1,3 mln m<sup>3</sup>. Długość zapory – 309 m. Poniżej zapory znajdują się filtry, które na bieżąco czyszczą wodę. Koszt budowy wynosił 14 mln ówczesnych złotych. Woda z tego zbiornika jest obecnie dostarczana przede wszystkim do miejscowości b. powiatu bielskiego. Miasto Bielsko-Biała korzysta ze zbiornika w Międzybrodziu na Sole.

W Jaworzu już w latach 90. ub. wieku czynny był lokalny wodociąg z ujęciem spod góry Wysokie, wybudowany prędkiej albo równocześnie z bielskim pierwszym wodociągiem, który obsługiwał tylko sanatorium i zamek. Jest nadal czynny. Drugi

jaworzański wodociąg, znacznie późniejszy, prowadzony był spod Goruszki do piekarni i Urzędu Gminy z odnogą do szkoły.

W miarę upływu czasu wszystko to stało się niewystarczające, w związku z czym zaszła w Jaworzu konieczność jak najszybszego rozwiązania tego problemu przez budowę wodociągu z prawdziwego zdarzenia. W tym celu założono Spółkę Wodociągową, której zarząd koordynował pracę nad tym dziełem. Budowę wodociągu dla Jaworza rozpoczęto 4 grudnia 1964 roku. W roku 1966 doprowadzono główną linię wodociągu z wapienickiej zapory wodnej przez Jaworzę Średnie do centrum Jaworza. Jako pierwszy został podłączony do wodociągu budynek nr 30 (dom z muru pruskiego k. "Sanitasu"), w Jaworzu Dolnym, co miało miejsce 20 grudnia 1966 roku, a w następnych dniach dalsze.

Przez lata działał Komitet Wodociągowy współfinansowany przez mieszkańców. Po Jaworzu Dolnym przyszła kolej na Jaworzę Górne (nie całe), zaś w następnych latach od ul. Cieszyńskiej do basenu kąpielowego.

Obecnie brak jest jeszcze sieci wodociągowej w Jaworzu na tzw. Dolnym Kamieńcu – ul. Słoneczna, Wrzosowa, Cisowa i dalej do Nałęża.

Jak wspominałem na początku, byli ludzie – dziś już nieznanymi, którzy zapoczątkowali wielkie dzieła i którym należy się trwała pamięć. Jednym z tych ludzi był burmistrz Bielska, **Józef Kobiela** – rodem ze Skoczowa, który zdecydował o budowie tamy wodnej w Wapienicy.

Wspomnienia przywołują niektóre obrazy z tamtych lat. Jak prymitywnie odbywała się praca przy budowie tamy. Robotnicy dochodzili do tego zakątka piechotą z okolicznych miejscowości. Między innymi byli też i mieszkańcy Jaworza-Nałęża. Nie dość, że nie doczekali się oni wody z tamy, którą budowali, to na dodatek ich potomkowie niestety nadal nie mają szczęścia, aby być do tego wodociągu przyłączonym.

Karol Jaworski



## Reforma ubezpieczeń zdrowotnych



Z dniem 1 stycznia 1999 roku wchodzi w życie reforma ubezpieczeń zdrowotnych. Każdy mieszkaniec przyszłego Województwa Śląskiego staje się z mocy ustawy – członkiem Śląskiej Kasy Chorych.

W ramach tej kasy pacjent ma prawo wyboru dowolnej przychodni i lekarza podstawowej opieki medycznej. Aby jednak korzystać z wybranej przychodni, należy wypełnić deklarację, co wiąże pacjenta z przychodnią na okres 6 miesięcy. Chcąc dalej leczyć się w wybranej przychodni nie trzeba odnawiać deklaracji. Jeżeli przed upływem 6 miesięcy chce się zmienić przychodnię, należy opłacić 2,5% średniej płacy w kraju, tj. około 30 zł.

Od nowego roku budżet, a tym samym funkcjonowanie Ośrodka Zdrowia, zależeć będzie od ilości deklaracji złożonych przez pacjentów chcących się leczyć w naszym Ośrodku. Dlatego wszystkich zainteresowanych proszę o zgłaszanie się w Ośrodku Zdrowia celem wypełnienia deklaracji, która dotyczy tylko lekarza-internisty i pediatry. Do stomatologa deklaracji nie trzeba wypełniać.

**Pacjent może wybrać tylko jedną przychodnię w obrębie Śląskiej Kasy Chorych.**

Do wypełnienia deklaracji potrzebny jest numer pesel. Bliższych informacji udzielają pracownicy Ośrodka Zdrowia.

Kierownik Ośrodka Zdrowia  
Józef Szary

## Sprostowanie

W poprzednim numerze "Echa Jaworza" w części drugiej "Jaworzańskie dzwony" opublikowanej na str. 12 w drugim akapicie od góry, drugie zdanie winno prawidłowo brzmieć: **"Ten trzeci oraz jeden z 1862 r. zostały zrzucone i zabrane na przętop w czasie pierwszej wojny – w 1916 roku".**

Jak się okazuje przekłamania takie powstają czasami na skutek niedoskonałości programu komputerowego, w którym składane jest "Echo".

## Z prac Zarządu Gminy

Główną tematyką prac Zarządu Gminy w ostatnim okresie było przygotowanie projektu budżetu gminy na 1999 rok. Mimo opóźnień w zakresie przekazywania podstawowych wskaźników wzrostów ustalonych centralnie oraz informacji o kwotach subwencji oświatowej i drogowej Zarząd Gminy przekazał w terminie na ręce Przewodniczącego Rady Gminy projekt budżetu. Są w nim ujęte niezbędne kwoty dla prawidłowego funkcjonowania gminy. Teraz nowo powstałe komisje RG muszą w trybie pilnym zaopiniować przedstawiony projekt.

Mają one również możliwość proponowania zmian w ramach wyznaczonych przez plan dochodów gminy. Do końca 1998 roku budżet powinien być przez radę Gminy uchwalony.

W dniu 9 listopada, na zaproszenie Wójta Gminy, na obrady zarządu przybyli nowo wybrani radni powiatowi z naszej gminy tj. **Danuta Mynarska, Eugeniusz Dawid, Zdzisław Byłok** oraz **Józef Szary**, który mimo że nie jest mieszkańcem Jaworza to jako kierownik Ośrodka Zdrowia jest z naszą miejscowością bardzo związany. Mimo wysłanego zaproszenia na obrady nie przybył radny **Dariusz Klajmon**.

Radni powiatowi w wyniku dyskusji zgodnie oświadczyli, że mimo przynależności do różnych ugrupowań, będą pracować dla dobra Jaworza i Jasienicy, których to mieszkańcy obdarzyli ich mandatem zaufania.

Ponadto, po zaopiniowaniu przez Radę Gminy, Zarząd zgłosił z terenu gminy Jaworze do Kapituły Laurów Srebrnej Cieszyńianki **Jadwigę Roik**.

- Zarząd w związku z brakiem środków finansowych nie wyraził zgody na dofinansowanie remontu drogi dojazdowej do pawilonu nr 4 Szpitala w Bystrej.
- Zarząd zaakceptował warunki umowy o zimowe utrzymanie dróg wojewódzkich z Wojewodą Bielskim.
- Zarząd omówił sprawy organizacyjne corocznego spotkania opłatkowego dla samotnych i potrzebujących.
- Zarząd podjął uchwałę o wykupie gruntu w ilości 108 m<sup>2</sup> od p. Szczepańskiej pod postacią pomiarową kanalizacji sanitarnej. Stosowną uchwałę musi jeszcze podjąć Rada Gminy.
- Na wniosek Przewodniczącego RG Zarząd przygotowuje propozycję zmian do statutu gminy tak, aby mogły one być zamieszczone jeszcze w Dzienniku Urzędowym Wojewody Bielskiego.
- Omawiano również sprawy bieżące za szczególnym uwzględnieniem opóźnień w zakresie remontu dróg. Podczas spotkania w dniu 16.11.98 r. w siedzibie wykonawcy robót - spółki **BESKIDZKIE DROGI**, jej prezes p. Kula zagwarantował, że zlecenie do wykonania prace zostaną w roku bieżącym wykonane. Opóźnienia wynikły m.in. z opóźnienia płatności faktur w związku z chwilowym brakiem środków na koncie gminy (brak wpływów).

## Druga sesja Rady Gminy w Jaworzu

W dniu 24 listopada 1998 roku w sali obrad Urzędu Gminy odbyła się druga sesja III kadencji Rady Gminy w Jaworzu. Sesja niemal w całości była poświęcona sprawom organizacyjnym Rady, a w szczególności podjęcia uchwały w sprawie powołania komisji problemowych, których składy przedstawiają się następująco:

### I. Komisja Rewizyjna:

1. Kawik Maria
2. Krzyszpień Janusz
3. Sikora Jerzy
4. Pysz Jerzy
5. Szczypka Ireneusz

### II. Komisja Budżetowa i Finansów:

1. Galocz Rudolf
2. Greń Aleksander
3. Kawik Maria
4. Klima Ryszard
5. Suchy Lucjan
6. Zygmunt Marian

### III. Komisja Polityki Gospodarczej, Przestrzennej, Budownictwa, Komunikacji i Transportu:

1. Bisok Jerzy
2. Kukla Jerzy Edward
3. Pilch Andrzej
4. Pysz Jerzy
5. Szczypka Ireneusz
6. Wawrzyczek Jan

#### spoza Rady:

1. König Edward
2. Kukla Jerzy
3. Rabaszowski Bolesław

### IV Komisja Edukacji, Kultury i Sztuki, Ochrony Zabytków, Odnaczeń i Wyróżnień:

1. Galocz Rudolf
2. Greń Aleksander
3. Kawik Maria
4. Klima Ryszard
5. Krzemień Piotr
6. Pilch Andrzej
7. Suchy Piotr
8. Zygmunt Marian

### V. Komisja Kultury Fizycznej, Sportu, Rekreacji, Promocji Gminy:

1. Klima Ryszard
2. Kliś Jan
3. Krzemień Piotr
4. Kukla Jerzy Edward
5. Sikora Jerzy
6. Socha Lucjan
7. Suchy Piotr
8. Szczypka Ireneusz

### VI. Komisja Ochrony Środowiska i Rolnictwa:

1. Galocz Rudolf
2. Greń Aleksander
3. Krzemień Piotr
4. Krzyszpień Janusz
5. Pilch Andrzej
6. Rucki Roman
7. Suchy Lucjan

### VII. Komisja Zdrowia, Pomocy Społecznej, Bezrobocia i Rodziny:

1. Bisok Jerzy
2. Krzyszpień Janusz
3. Kukla Jerzy Edward
4. Rucki Roman
5. Sikora Jerzy
6. Suchy Piotr
7. Wawrzyczek Jan
8. Zygmunt Marian

### VIII. Komisja d/s Współpracy Zagranicznej i Krajowej:

1. Bisok Jerzy
2. Kliś Jan
3. Krzemień Piotr
4. Pysz Jerzy
5. Rucki Roman
6. Wawrzyczek Jan
7. Zygmunt Marian

Rada podjęła także uchwały w sprawach:

- zmian w Statucie Gminy - uchwała Nr 11/4/98,
- wykładni treści Uchwały nr XXXIII/211/97 Rady Gminy Jaworze z dnia 27 czerwca 1997 r. w sprawie sprzedaży nieruchomości w Gminie Jaworze - Uchwała Nr 11/5/98
- wykupu działki pgr 242/9 przy ul. Niecałej - Uchwała Nr 11/6/98
- zmian w budżecie gminy Jaworze na 1998 r. - Uchwała Nr 11/7/98

Funkcjonujący nadal Zarząd, wybrany przez Radę II kadencji, przedstawił projekt uchwały w sprawie budżetu gminy Jaworze na 1999 rok.

Rada Gminy ustaliła termin wyborów wójta oraz Zarządu Gminy Jaworze, a nastąpi to na III sesji, w dniu 10 grudnia br.

Rada podjękowała Zarządowi Gminy za naprawę mostka nad głębokim potokiem w parku pomiędzy stawem a boiskiem Ośrodka Wychowawczego, który został podmyty w czasie lipcowej powodzi oraz za wycięcie chorych topoli przy drodze naprzeciwko wejścia do Domu Rehabilitacyjno-Wypoczynkowego ZYGMUNT.

Marian Zygmunt

## Kredyty na miejsca pracy dla bezrobotnych

Wydział Rolnictwa Urzędu Wojewódzkiego w Bielsku-Białej informuje, że **Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji urochomiła nową linię pożyczkową, skierowaną do pracodawców na tworzenie miejsc pracy dla bezrobotnych zamieszkałych na terenie gmin wiejskich oraz miejsko-wiejskich, a także miast do 20 tysięcy mieszkańców.**

Dodatkowe informacje, również o bankach udzielających tych pożyczek, można uzyskać telefonicznie w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa pod numerami telefonów: (022) 860-26-66, (022) 860-28-67.

### Zasady dotyczące możliwości zaciągania kredytów na terenie miejsc pracy dla bezrobotnych

#### ZASADY

**ubiegania się o uzyskanie pożyczki udzielanej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na podstawie porozumienia z Krajowym Urzędem Pracy ze środków Funduszu Pracy dla pracodawców na utworzenie miejsc pracy dla bezrobotnych zamieszkałych na terenie gmin wiejskich, miejsko-wiejskich, a także miast do 20 tysięcy mieszkańców.**

- Pożyczka przeznaczona jest dla pracodawców na utworzenie miejsc pracy dla bezrobotnych zamieszkałych na terenie gmin wiejskich, miejsko-wiejskich oraz miast do 20 tysięcy mieszkańców, którzy:
  - w okresie ostatnich 6 miesięcy nie zmniejszyli zatrudnienia, chyba że wynikało to z sezonowości produkcji lub usług,
  - nie otrzymali pożyczki z Funduszu Pracy na utworzenie miejsc pracy dla bezrobotnych, a jeżeli taką pożyczkę otrzymali, to wywiązali się z warunków umowy i spłacili ją w terminie.
- Wysokość pożyczki nie może przekroczyć 20.000 zł na utworzenie jednego miejsca pracy oraz kwoty 200.000 zł, gdy zostanie utworzone co najmniej 10 miejsc pracy.
- Okres spłaty pożyczki musi zakończyć się przed upływem czterech lat od daty jej udzielenia, odroczenie terminu rozpoczęcia spłaty kapitału i odsetek nie może przekroczyć 12 miesięcy.
- Oprocentowanie pożyczki w stosunku rocznym wynosi 1/3 stopy redyskontowej weksli przyjmowanych od banku do redyskonta przez Narodowy Bank Polski, obowiązującej w dniu przyznania pożyczki. Odsetki od udzielonych pożyczek nie podlegają kapitalizacji.
- Pożyczka może być przyznana pod warunkiem zapewnienia przez wnioskodawców środków własnych w wysokości co najmniej 30% kosztów przedsięwzięcia. Formą udziału własnego mogą być środki pieniężne, równowartość zakupionych z własnych funduszy, lub wniesionych materiałów i środków trwałych, a także wykonanych usług związanych z realizacją przedsięwzięcia.
- Dopuszcza się możliwość przeznaczenia 25% kwoty udzielonej pożyczki na zakup środków obrotowych potrzebnych na utworzenie miejsc pracy. Zakup środków obrotowych powinien być rozliczony fakturami lub rachunkami.
- Pożyczka nie może być przeznaczona na refundację nakładów poniesionych przed podpisaniem umowy pożyczkowej.
- Jeżeli pożyczkobiorcą jest podmiot będący płatnikiem podatku od towaru i usług, przy rozliczaniu pożyczki uwzględnia się wartość faktur pomniejszonych o ten podatek.
- Pożyczkobiorca zobowiązany jest do utrzymania nowego miejsca pracy po podpisaniu pożyczki z bankiem, nie później jednak niż w ciągu 60 dni, licząc od dnia postawienia do jego dyspozycji ostatniej transzy pożyczki.
- Pożyczkobiorca zobowiązany jest do utrzymania określonego w umowie pożyczki stanu zatrudnienia, łącznie z utworzonymi miejscami pracy, przez czas trwania spłaty zaciągniętej pożyczki.
- Pożyczkobiorca jest obowiązany zabezpieczyć spłatę pożyczki
  - w formie poręczenia, weksla, hipoteki, gwarancji bankowej, zastawu na prawach i rzeczach, blokady rachunków bankowych lub w innej wiarygodnej formie.
- Wniosek o udzielenie pożyczki wnioskodawca składa w upoważnionym przez Agencję banku na formularzu, którego wzór określi Prezes Agencji, wraz z następującymi dokumentami:
  - planem przedsięwzięcia,
  - zaświadczeniem o nieotrzymaniu pożyczki z Funduszu Pracy na utworzenie miejsc pracy dla bezrobotnych, a w przypadku jej otrzymania, o wywiązaniu się z warunków umowy i spłaceniu jej w terminie,
  - zobowiązaniem się do:
    - zatrudnienia na utworzonych miejscach pracy bezrobotnych, nie później niż w ciągu 60 dni od dnia postawienia do dyspozycji ostatniej transzy pożyczki,
    - niezmniejszenia zatrudnienia, łącznie z bezrobotnymi zatrudnionymi na miejscach pracy utworzonych z utworzonej pożyczki, co najmniej przez okres trwania umowy pożyczki,
    - zatrudniania na utworzonych przy pomocy pożyczki miejscach pracy wyłącznie osób bezrobotnych kierowanych przez rejonowe urzędy pracy,
  - innymi niezbędnymi dokumentami wymaganymi przez bank.
- O udzieleniu pożyczki, o której mowa w niniejszych zasadach, rozstrzyga bank. W przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku, bank obsługujący przedsięwzięcie zawierać będzie umowę z zainteresowanym podmiotem, w której określili się wysokość i warunki zwrotu pożyczki.
- Koszty obsługi pożyczki przez bank ponosi pożyczkobiorca.
- Fakt zatrudnienia określonej liczby pracowników pożyczkobiorca jest zobowiązany potwierdzić przedkładając w banku miesięczne deklaracje rozliczeniowe składane w ZUS, a także stosowne potwierdzenia rejonowego urzędu pracy o zatrudnieniu określonej w umowie liczby osób bezrobotnych w terminie do dnia 20 następnego miesiąca.
- Pożyczkobiorca zawiadamia właściwy miejscowo rejonowy urząd pracy o każdej zmianie stanu zatrudnienia, składając zawiadomienie w terminie 5 dni od zmiany. Kopię zawiadomienia wraz z dowodem złożenia w rejonowym urzędzie pracy pożyczkobiorca składa w banku w terminie 10 dni od zmiany.
- Do określenia zatrudnionych nie wlicza się pracowników przebywających na urlopie bezpłatnym.
- W przypadku nieutworzenia określonych w umowie miejsc pracy dla bezrobotnych lub niespełnienia innych warunków umowy, pożyczkobiorca zobowiązany jest niezwłocznie spłacić pożyczkę wraz z odsetkami ustawowymi naliczonymi od dnia niespełnienia warunków umowy pożyczki do dnia jej spłaty.
- W przypadku zmniejszenia stanu zatrudnienia z przyczyn niezależnych od pożyczkobiorcy, zobowiązany jest on do uzupełnienia w ciągu 2 miesięcy stanu zatrudnienia do pierwotnie deklarowanego poziomu.
- Wnioskodawca zobowiązany jest do umożliwienia przeprowadzenia kontroli postępu prac związanych z realizacją przedsięwzięcia. Prawo do kontroli przysługuje: bankowi, Agencji oraz osobom upoważnionym przez Agencję.
- Kontynuacja działalności gospodarczej przez spadkobierców lub inne podmioty gospodarcze na dotychczasowych warunkach nie powoduje wycofania się Agencji z finansowania danego przedsięwzięcia.

Urząd Wojewódzki  
Wydz. Rolnictwa Bielsko-B.

#### Powiedzieli...

**Lekarz ma tylko jedno zadanie:  
wyleczyć chorego.  
Jaką drogą tego dopnie, jest rzeczą obojętną.**  
Hipokrates  
**O losie człowieka decyduje człowiek**  
Bertold Brecht



## W trosce o naszych przyjaciół

Za oknami jesienna szaruga, jak dobrze jest przebywać w domowym ciepłku. Szczęśliwy ten – kto już załatwił swoje sprawy i nie musi wychodzić na dwór! Szczęśliwy – gdy jest syty...

Czy jednak zdążył pomyśleć o tych – jak mawiał św. Franciszek – "braciach mniejszych" tzn. ptakach i innych zwierzętach, by także ich nasycić?

Czas najwyższy, by zacząć dokarmiać ptaki, które już od pewnego czasu przypominają się – intensywnie latając koło naszych domostw. Byłoby standardem, gdyby każda rodzina wystawiła pełny karmik, co pewien czas napełniając go słonecznikiem, nie soloną słoninką, jabłkiem itp. Wiedzmy, że one swym śpiewem – wiosną zaczną się nam odwdzięczać.

W dżdżyste jesienne lub mroźne zimowe dni pomyślmy o zmarzniętym, błakającym się kocie lub głodnym psie, uchylmy drzwi do komórki czy okienko do piwnicy, nasycimy je choćby resztkami, które nam zostały!

Wiedzmy, że i one na swój sposób nam się odwdzięczą, być może przez zlikwidowanie gryzonia, a może spojrzą na nas mądrymi, smutnymi, lecz wdzięcznymi oczami!

O dokarmianiu leśnej zwierzyny już nie wspominam, bo to odrębny rozdział, który zostawiam fachowcom.

Dorośli niechaj dają dobry przykład swym dzieciom i wnukom – swoim postępowaniem ze zwierzętami, tak by nigdy nie działa się tym czworonogom krzywda. To też jest poszanowaniem życia, poszanowaniem stworzenia – Bożego stworzenia.

Od 21 sierpnia ub.r. w naszym kraju obowiązuje Ustawa o ochronie zwierząt. Czy jednak urzędowe sankcjonowanie pewnych norm etycznych musi zajmować miejsce ludzkiego miłosierdzia?

W Księdze Rodzaju r. 1 w 26-28 m.in. czytamy:

"... Uczynimy człowieka... Niech **panuje** nad rybami morskimi, nad ptactwem powietrznym, nad bydłem, nad ziemią i nad wszystkimi zwierzętami pełzającymi po ziemi. Stworzył więc Bóg człowieka... Stworzył mężczyznę i niewiastę. Po czym Bóg im błogosławił, mówiąc do nich: Bądźcie płodni i rozmnażajcie się, abyście zaludnili ziemię i uczynili ją sobie **poddaną** i abyście **panowali** nad rybami morskimi, nad ptactwem powietrznym i nad wszystkimi zwierzętami pełzającymi po ziemi." (Według Biblii Tysiąclecia, Pallotinum Poznań 1980).

Kluczowym słowem jest tutaj "panowanie", które nie musi wcale oznaczać "hegemonizmu nad światem zwierzęcym", lecz zdolność panowania nad ziemią, gdzie człowiek jako **istota cielesna** poprzez obdarzenie go rozumem i wolą staje się zarządcą troszczącym się o powierzony mu dobytek. Z czego będzie musiał się rozliczyć!

Również dzisiejszy stosunek Homo Sapiens (człowieka rozumnego) do zwierząt, winien być taki sam. Ten sam św. Franciszek miał powiedzieć, że: "Miarą człowieczeństwa jest stosunek człowieka do zwierząt".

Jan Kliber

Okiem satyryka...

- Czemu płaczesz?  
Przecież to był  
mój balonik...

- Ale tam było  
moje powietrze!



Lusja Machalica

## Straż Pożarna radzi - cd.

Organizator imprezy masowej przede wszystkim zapewnia:

1. Spełnienie wymogów określonych w przepisach prawa, w szczególności w przepisach budowlanych, sanitarnych i dotyczących ochrony przeciwpożarowej,
2. Służbę porządkową i informacyjną,
3. Pomoc medyczną oraz zaplecze higieniczno-sanitarne,
4. Drogi ewakuacji oraz drogi umożliwiające dojazd jednostkom ratowniczo-gaśniczym i innym służbom interwencyjnym,
5. Warunki zorganizowania łączności pomiędzy służbami biorącymi udział w zabezpieczeniu imprezy,
6. Sprzęt ratowniczy i gaśniczy oraz środki gaśnicze niezbędne przy zabezpieczaniu działań ratowniczo-gaśniczych,
7. Uzyskanie zezwolenia od właściwego terenowego organu administracji samorządowej na przeprowadzenie imprezy masowej, przy organizacji pokazów z użyciem wyrobów pirotechnicznych należy uwzględnić dodatkowo poniższe wskazania:
8. Pokazy powinny być organizowane zasadniczo na otwartym terenie, przy czym minimalna odległość stanowisk odpalania materiałów z ukierunkowaniem na otwartą przestrzeń nie powinna być mniejsza niż 25 m od budynków i 50 m od miejsc dla publiczności,
9. Lokalizacja miejsca pokazów powinna uwzględniać spełnienie wymogów co do odległości od terenów leśnych, stogów itp. wynikających z rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3.11.1992 r.
10. W czasie pokazów należy wykluczyć używanie materiałów pirotechnicznych z grupy petard.

**Organizator imprezy masowej, w uzgodnieniu z właściwym miejscowo komendantem rejonowym PSP, powinien określić szczegółowe zasady postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia w obiekcie (terenie), w którym planuje się przeprowadzenie imprezy.**

## Informacje OSP

Ochotnicza Straż Pożarna w Jaworzu:

1. Składa serdeczne podziękowanie wszystkim sponsorom za finansowe wsparcie, które umożliwiło nam zorganizowanie naszego jubileuszu 125-lecia istnienia OSP.
2. Zawiadamia, że w grudniu 1998 roku członkowie OSP zapukają do każdego domu, aby wręczyć kalendarz strażacki na 1999 rok – z najlepszymi życzeniami noworocznymi.
3. Informuje, że organizuje w dniu 31 grudnia br. tradycyjny bal sylwestrowy, na który zaprasza wszystkich chętnych.

Zarząd OSP



## Czy wiesz, że...

... z jesienią, czyli z ruchem metalu (wg medycyny chińskiej) wiąże się **ryż**. Mówiąc o ryżu, należy pamiętać, że chodzi tu o **ryż brazowy**, a nie silnie omielony, a przez to bardzo nierównoważony energetycznie ryż biały. Biały ryż w rzeczywistości nie różni się zbyt od białego, rafinowanego cukru. Jest więc, podobnie jak i biały cukier, niewskazany (działa zakwaszająco i osłabiająco na organizm oraz osłabia śledzionę, trzustkę). Brazowy ryż wzmacnia śledzionę i płuca, usuwa "wilgotne gorąco" z jelita grubego i "gorąco" z nerek, równoważy nadmiar *jang* w płucach (medycyna chińska opiera się na energii *jin* i *jang*). W związku z powyższym, jedzenie ryżu (brunatnego oczywiście) wskazane jest w leczeniu jelita grubego (np. gorącej biegunki z krwią), przy nadciśnieniu pochodzenia nerkowego. Usuwa kwas moczowy (mocznicza, reumatyzm wywołany gorącem). Skutecznie działa w przypadku chorób skórnych pochodzących od płuc i nerek. Aby móc zrozumieć zalecenia z zakresu medycyny chińskiej, trzeba bezwzględnie poznać charakterystykę *jin* i *jang*, tzw. biegunowych par mających ogromny wpływ na nasze życie i prawidłowe żywienie.

Wyjęto z książki "Chiny, kuchnia... tajemnice medycyny"



## Sukcesy dzieci z "Jedynki"



**Towarzystwo Śpiewacze im. Karola Szymanowskiego  
w Łodzi wręcza jaworzanom dwa złote medale!**

Towarzystwo Śpiewacze im. K. Szymanowskiego w Łodzi istnieje od 1908 roku. Od pięciu lat organizuje **Festiwal Wakacyjnej Piosenki** dla łódzkich dzieci. Od tego roku także dla uczestników z całej Polski. Oryginalny sposób prowadzenia festiwalu, czyniący z rywalizacji estradowej dobrą zabawę, umożliwił dzieciom – nawet wyjątkowo nieśmiałym – występ estradowy przed publicznością. Festiwal jest miejscem poszukiwania talentów w celu stworzenia możliwości dalszego ich rozwoju.

Uczestnictwo przedstawicieli naszej miejscowości przyniosło ogromny sukces.

**I miejsce i złoty medal w kategorii szkoła / opiekun muzyczny zdobyli: Szkoła Podstawowa nr 1 w Jaworznie Dolnym oraz opiekunka muzyczna Teresa Adamus.** Drugiego miejsca nie przyznano, na trzecim uplasowały się dwie szkoły – z Tuczyna i z Łodzi.

**W kategorii nagród specjalnych dla solistów uczennica SP nr 1 w Jaworznie – Katarzyna Kłajmon, zdobyła wyróżnienie.** Nagrodą było dofinansowanie wycieczki do Włoch oraz zaproszenie do Zespołu Młodych Gwiazd.

W kategorii wyróżnień wraz z zaproszeniem do Krajowego Studia Piosenki i medalem festiwalu znalazło się pięciu uczniów naszej szkoły: **Aleksandra Brandys, Dominika Klepac, Katarzyna Sosulska, Anna Stronczyńska, Artur Zichlarz.**

Nagrodą dla opiekuna muzycznego reprezentacji nauczycielki **T. Adamus** za I miejsce i złoty medal była wycieczka do Włoch z zespołem Towarzystwa Śpiewaczego z Łodzi w październiku 1998. Pojechało tam również ośmiu naszych uczniów. Festiwal Wakacyjnej Piosenki nie znajduje się w szkolnym kalendarzu imprez organizowanym przez władze oświatowe. I tylko dzięki nauczycielce oraz zaangażowaniu rodziców możemy prezentować Jaworznie w imprezie ogólnokrajowej. To oni, nie szczędząc trudu i doceniając rolę muzyki w kształtowaniu osobowości dziecka, zasługują na duże wyrazy wdzięczności i podziękowanie.

BS

## Katarzynki i Andrzejkki

Pragnienie poznania przyszłości towarzyszyło ludziom od najdawniejszych czasów. Próbowano odczytywać dzieje ludzkich losów z układu gwiazd, Księżycy, ze wschodów i zachodów Słońca. Zmiany zachodzące w otaczającej przyrodzie były okazją do przepowiadania ważnych wydarzeń.

W starożytnym Rzymie znana była wróżba alektriomancja (od greckiego alektor – kogut, mancia – wróżba). Na obwodzie koła, które kreślono na piasku, rozsypywano tyle ziaren zboża, ile było liter w alfabecie, następnie puszczano koguta i w kolejności zjadanych przez niego liter-ziaren układano wróżebne słowa.

Specjalną grupę w obyczajowości różnych ludów stanowiły wróżby dotyczące ożenku i zamążpójścia. W dawnej Polsce tego rodzaju wróżby odbywały się w wigilię Bożego Narodzenia, Nowego Roku, w noc świętojańską, najdłuższą jednak przetrwała tradycja listopadowych wróżb: w dzień św. Katarzyny i w wigilię św. Andrzeja.

Zbierano się więc gromadnie w te wieczory w wiejskich chatkach, szlacheckich dworach, mieszczańskich domach i... przy śpiewie, zabawach i psikusach odsłanianie tajemnic przyszłości. Chłopcy urządzali swe wróżby, tzw. "katarzynki" w dniu 25 listopada, natomiast wigilia Andrzeja (30 listopada) była wieczorem dziewczęcych tajemnic.

Najbardziej rozpowszechniona katarzynkowa i andrzejkowa wróżba – to lanie roztopionego wosku (albo też ołowiu) na wodę. Zastygły w fantastyczne kształty wosk dawał nieograniczone możliwości snucia wróżebnych opowieści. Właściwą treść wróżby odczytywano z cienia, jaki rzucał woskowy kształt na ścianę. Dopatrywano się w nim symboli charakterystycznych dla zawodu osoby, której wróżba była przeznaczona, wróżono, kim

będzie przyszły jej mąż, a w wypadku chłopców – kim będzie żona, jakie zaszczyty lub niepowodzenia zgotuje im przyszłość.

Inną wróżbą, również bardzo rozpowszechnioną, było wkładanie na noc pod poduszkę karteczek z imionami dziewcząt i chłopców. Chłopcy robili to w wigilię św. Katarzyny, dziewczęta w wigilię św. Andrzeja. Rano należało wyciągnąć spod poduszki jedną kartkę i odczytać z niej imię dziewczyny lub chłopca. O tej wróżbie krążyło znane w dawnych czasach porzekadło:

*W dzień świętej Katarzyny  
są pod poduszką dziewczyny,  
a w wigilię Andrzeja  
jest dla dziewcząt nadzieja.*

W niektórych regionach wkładano na tę noc pod poduszkę kamień, który miał sprowadzić wróżebne sny. Bo jak mówiło inne przysłowie: *co się przyśni, to przyśni.*

W przeddzień katarzynek chłopcy ucinali gałęzie wiśni i wkładali je do donic z ziemią, a następnie troskliwie pielęgnowali, aby wiśniowa gałązka zakwitła przed Bożym Narodzeniem. Wróżyło to szczęśliwe małżeństwo.

Andrzejkowe wróżby zaczynały się w wielu regionach już od samego rana. Kiedy o świcie dziewczyna poszła do studni po wodę, mogła w niej zobaczyć odbicie przyszłego męża. Wieczorem dziewczęta wychodziły przed dom i pilnie nasłuchiwały, w której stronie zaszczeka pies, z tej strony nadjedzie kawaler, albo podchodziły pod okna domów i ze strzępków złowionych rozmów starały się odgadnąć, czy wyjdą za mąż w tym roku, czy jeszcze nie. Jeśli usłyszały takie słowa, jak "idź", "wyjdź", "przyjdź" – był to dobry znak; natomiast słowa "siedź", "zostań", nie były dobrą wróżbą.

Na Kujawach rozpowszechniona była wróżba z gąsiorem. Dziewczęta ustawiały się w koło, do środka którego wpuszczano gąsiora z zawiązanymi oczami. Ta dziewczyna, do której gąsior podejście najbliższe, pierwsza wyjdzie za mąż.

W innych okolicach, np. w Sandomierskiem, znana była podobna wróżba z psem. Każda z dziewcząt kładła przed sobą kęs mięsa, a ta, do której pies najpierw podejście, mogła mieć nadzieję na rychłe zamążpójście.

We wszystkich regionach znana była wróżba "trzewiczkowa", polegająca na ustawianiu bucików od ściany do drzwi. Każda z dziewcząt zdejmowała but z lewej nogi, ustawiano je kolejno, a but, który pierwszy dotarł do drzwi, wróżył swojej właścicielce, że wyjdzie w tym roku za mąż. Inną odmianą tej wróżby było ustawianie bucików pojedynczo na przemian raz noskiem, raz obcasem w kierunku drzwi. Jeśli bucik wyszedł noskiem w kierunku drzwi – wróżba była pomyślna. Pomysłowość w doborze przedmiotów, z których odgadywano przyszłość, była ogromna.

Wróżono np. w wiórów, które dziewczęta przynosiły z podwórka do izby. Jeśli ich liczba była parzysta, była to oznaka szczęścia. Z obierek jabłka rzucanych na ziemię odczytywano pierwszą literę imienia przyszłego męża lub żony. Potrzebna była do tego celu jedna długa obierka, która upadając mogła ułożyć się w jakiś kształt przypominający literę.

W Krakowskiem rozpowszechniona była wróżba z kłuskami, w które zawijano kartki z nazwiskami chłopców, a następnie kluski wrzucano do wrzącej wody. Ta kluska, która wypłynęła pierwsza na wierzch, zawierała nazwisko przyszłego męża.

W Poznańskim dziewczęta wróżyły z igieł puszcanych na wodę. Jeśli dwie igły symbolizujące dziewczynę i chłopca, spotkały się, był to znak, że zostaną w przyszłości małżeństwem. Znana była też wróżba z pływającą po powierzchni zapaloną świecą. Wodę nalewano do miski, a do jej brzegu przyczepiano kartki z nazwiskami lub imionami chłopców. Jeśli świeca zbliżyła się do brzegu miski, wówczas zapalała się od niej jedna z karteczek. Chłopiec, którego imię zawierała ta kartka, był przeznaczony dziewczynie.

Z wybicciem godziny dwunastej kończyły się katarzynkowe i andrzejkowe wróżby. Dalej czar nie działał, trzeba więc było już tylko czekać na to, czy wróżba się spełni, czy nie...

Tradycja andrzejek i katarzynek przetrwała do naszych czasów. W listopadowy wieczór zbierają się i dziś dziewczęta w niejednej harcówce czy w domu, aby zabawić się we wróżby.

Może i Wy urządzicie wieczór wróżb? Życzymy wesołej zabawy.

**Opracowała Wiesława Krajewska**

## Ruch – aktywność fizyczna

Ruch jest niezbędnym elementem naszego życia. W naszym organizmie powinna istnieć równowaga pomiędzy aspektem jin naszego życia – czyli odpoczynkiem, medytacją i snem a aspektem jang – czyli radością, aktywnością i pracą. Nie możemy niszczyć organizmu nadmierną pracą i wysiłkiem fizycznym. Potrzebny jest nam odpoczynek i sen do odbudowy substancji i regeneracji naszego ciała. Poprzez ruch i prawidłowe oddychanie dostarczamy ciału energię życia oraz tlen, poprawiamy jakość naszych mięśni.

Istnieje ścisła zależność między jakością narządów i sprawnością mięśni. Złe pracujący mięsień lub grupa mięśni powoduje zaburzenia w całym organizmie i odwrotnie – słaby narząd wywołuje napięcia i przykurcze w odpowiadających mu mięśniach. Może dojść nawet do zmian postawy, co z kolei może wywrzeć ujemny wpływ na inne narządy wewnętrzne. Ujawniają się wówczas zaburzenia trawienne, odżywcze, hormonalne, a nawet zmiany w psychice. Wszystkie problemy związane z ciałem wywołują zaburzenia emocjonalne.

Aktywność ruchowa i gimnastyka pozwalają na zachowanie właściwej postawy, a przede wszystkim prostego kręgosłupa. Wyprostowany kręgosłup daje możliwość prawidłowego, głębokiego oddychania całym płucami. Prawidłowa postawa i głęboki oddech umożliwiają właściwe krążenie naszej energii życiowej w kanale centralnym. Z kolei od właściwego krążenia energii w kanale centralnym zależy jakość ochronnej energii zewnętrznej.

Dla naszego zdrowia muszą istnieć warunki do przepływu energii nie tylko w kanale centralnym, ale i w całym ciele. Swobodny ruch energii możliwy jest tylko w stanie równowagi umysłu i ciała. Aby tę równowagę osiągnąć musimy nauczyć się rozluźniać, odprężyć zarówno umysł jak i ciało. Tworzy się w ten sposób tzw. pustkę taoistyczną umożliwiającą swobodne krążenie energii życia w organizmie. Bardzo pomocne są w tym ćwiczenia izometryczne połączone z relaksem.

Aktywność fizyczna wpływa zawsze korzystnie na ruch energii w naszym ciele i poprawia przemianę materii. Ruch jest tak dalece pozytywnym elementem naszego życia, że nawet osoby odżywiające się niewłaściwie, ale aktywne fizycznie, są o wiele zdrowsze od tych, którzy odżywiają się podobnie, ale nie wykazują żadnej aktywności ruchowej.

Ruch zalecany jest jako jeden z elementów kuracji przy wielu chorobach (cukrzyca, otyłość, reumatyzm, choroby krążenia). Gimnastyka jest bardzo pomocna przy alergiach, szczególnie przy katarze siennym oraz mukowiscydozie.

Osoby mało aktywne fizycznie powinny unikać pokarmów skondensowanych, takich jak orzechy, nasiona, tłuste ciasta z kremem oraz ochładzających.

Każdy żywy organizm ma zakodowaną potrzebę ruchu. Nie powinniśmy tego tłumić, powinna nas cechować większa spontaniczność i radość ze sprawności fizycznej niezależnie od wieku.

Fragment książki Anny Ciesielskiej  
pt. "Filozofia zdrowia"

## Stuletni buk...

... jak obliczono, pobiera z powietrza w ciągu swego życia 12,5 miliona metrów sześciennych dwutlenku węgla i zwraca tyle samo tlenu do atmosfery. Gdyby pracę tę wycenić według cennika cena byłaby niewyobrażalna. Te obliczenia są najbardziej przekonującym argumentem, że **rośliny to ogromne naturalne fabryki tlenu, które człowiek musi ochraniać, jeśli chce ocalić swoje naturalne środowisko.**

### Powiedzieli...

**Jak nie każde wino, tak i nie każdy człowiek  
na starość kwaśnieje  
- kwaśnieje tylko liche wino i lichy człowiek  
Cyceron**



Nagietek  
lekarski

## WRÓĆMY DO ZIOŁ

### CHOROBY KOBIECE



Nawłoc  
pospolita

Do schorzeń kobiecych, które zlikwidować można kuracją ziołową należą: zapalenia przydatków, szyjki macicznej, nadżerki, zaburzenia menstruacyjne, niedobory hormonalne, a nawet niepłodności.

### Brak menstruacji

Wiadomo, że u dojrzałych płciowo i zdrowych kobiet występuje co miesiąc krwawienie z narządu rodowego, trwające normalnie 3-4 dni. U niektórych kobiet okres międzymenstruacyjny może trwać nawet 40 dni. To jeszcze nie groźnego, byle ten okres regularnie się powtarzał. Niestety u wielu kobiet występuje nierzadko zaburzenie normalnego cyklu menstruacji i całkowity brak krwawienia, albo krwawienie nadmierne, wyniszczające.

1. Liść rozmarynu
  2. Liść melisy
  3. Liść pokrzywy
  4. Liść mięty
  5. Kwiat nagietka
  6. Kwiat białej pokrzywy
  7. Kwiat dzikiego słazu
  8. Liść ruty
  9. Ziele krwawnika
  10. Kora wierzby
  11. Korzeń kozłka lekarskiego po 50 g
- Pić trzy razy dziennie po szklance 20 minut przed posiłkiem.



### Przy złej przemianie materii stosujemy:

1. Kora wierzby
  2. Kora kruszyny
  3. Kłącze tataraku
  4. Korzeń arcydzięgla
  5. Korzeń kozłka lekarskiego
  6. Korzeń pietruszki
  7. Owoc jałowca
  8. Ziele bratka polnego
  9. Ziele nawłoci
  10. Ziele skrzypu polnego
  11. Liść brzozy po 50 g
- Pić jak wyżej. Dla wywołania menstruacji oprócz picia ziół często dobre wyniki daje irygacja z Vagosanu. Brać 4 łyżki ziół Vagosanu, zalać litrem wody, gotować 5 minut, odstawić na 30 minut pod przykryciem. Przecedzić i tym wywarem robić wieczorem za pomocą irygatora lub gumowej gruszki płukanie codziennie przez 7 dni.



Przy zaburzeniach w krążeniu:

1. Ziele macierzanki płaskowej
  2. Ziele serdecznika
  3. Ziele krwawnika
  4. Ziele dziurawca
  5. Ziele srebrnika
  6. Liść ruty
  7. Kwiatostan głogu
  8. Liść melisy
  9. Kora kruszyny 50 g
- Pić dwa razy dziennie po szklance przed posiłkiem



Z herbarium ojca Andrzeja Klimuszki wybrał Marian Zygmunt

### Powiedzieli...

**Badania lekarskie poczyniły  
tak znaczne postępy,  
że w końcu nie ma już  
ani jednego zdrowego człowieka  
Aldous Huxley**

## Jaworze w śniegu

I

Noc.  
Otułita się zimą – jak futrem,  
Wyszłam na balkon.  
Z nieba srebrne gwiazdy lecą...  
Czekam. Chcę się przywitać z jutrem.

II

Nie wiem – czy stąkam po ziemi,  
czy stąkam po niebie...  
Pełno gwiazd.  
Wiatr nieśmiało smrekami kolebie.  
Ze smreków lecą wielkie gwiazdy srebrne...  
Ziemia – miękka od bieli.  
Coś się w człowieku ucisza, coś weseli,  
Świat jakiś mały, cichy i miękki jak pierze.  
Czyżby ten biały świat chciał moich zwierzeń?



Wybrano z książki pt. "Flirt ze słońcem w Jaworzu" Janiny Welke-Siwkowskiej, która została wydana w 1938 roku w Warszawie nakładem F. Hoesicka.

Poetka była kuraczką znanego Zakładu Leczniczego doktora Czopa.

### SKLEP ODZIEŻOWY "TWR"

zaprasza na  
GWIAZDKOWE ZAKUPY

- \* Atrakcyjna oferta cenowa
- \* Duży wybór artykułów



Jaworze Dolne, ul. Zdrojowa 9

(wejście od ul. Bielskiej - pod sklepem meblowym)

### AKCESORIA KOMINKOWE

Produkcja – sprzedaż  
Drewno do kominka

KSERO – KOLOR – OPRAWA DOKUMENTÓW  
KOMIS AGD \* RTV \* SPORT \* ELEKTRONIKA

### PW "GOMET" S.C.

Krzysztof i Hieronim Gogler  
Jaworze Dolne 9, ul. Zdrojowa (u Cholewika)  
wjazd od ul. Bielskiej, tel. 172-929

### ZAPRASZAMY

od poniedziałku do piątku - godz. 8.00 - 16.00  
w soboty - od 9.00 - 13.00

Bank Spółdzielczy wydzierżawi **pomieszczenia magazynowe** o powierzchni 160 m<sup>2</sup> w Jasienicy.  
Bliższych informacji udziela sekretariat banku  
- tel. (033) 152 221



ZAKŁAD KRAWIECKI "FASON"  
w Jaworzu Dolnym – Centrum  
ul. Zdrojowa – ponownie czynny!

ZAKŁAD KRAWIECKI "FASON"  
zatrudni

KRAWCOWĄ – EMERYTKĘ lub RENCISTKĘ  
tel. dom. 172-438 (po godz. 17.00)

### SZANOWNY KLIENCIE

Nasz Bank Spółdzielczy do którego zawsze jest najbliżej i który najlepiej rozumie Twoje potrzeby, oferuje specjalnie dla Ciebie:

### KREDYT ŚWIĄTECZNY DO 3000,- ZŁ

- \* **Efektywny koszt kredytu:**
  - przy spłacie 10-miesięcznej – tylko 11,81%
  - przy spłacie 6-miesięcznej – tylko 7,42%
- \* Oprocentowanie w skali rocznej 25%
- \* Stała spłata miesięczna

Dla małżeństw o stałych dochodach kredyt do 2000,- zł  
**BEZ PORECZENIA**

### Bliższych informacji udzielają:

- Bank Spółdzielczy w Jasienicy, ul. Strumieńska 894, tel. 153-216, 152-221
- Oddział BS w Jasienicy w Strumieniu, Rynek 20, tel. 570-497
- Punkt kasowy Jaworze, ul. Zdrojowa 164, tel. 172-675

### SZKÓŁKA RÓŻ

Czesław & Grażyna Jaworska Trubilowicz

### Oferujemy krzewy róż:

wielkokwiatowe - wielokwiatowe  
miniatury - pnące - parkowe

43-300 Bielsko-Biała, ul. Grunwaldzka 21, tel. (004833) 11-66-73  
43-384 Jaworze Średnie, ul. Kolonia Dolna, tel. 173-195

### GRĘPLOWANIE, SZYCIE KÓLDER I PODUSZEK Z OWCZEJ WĘLNY

SZYBKO!  
SOLIDNIE!

Świątoszówka  
tel. 152-987

### UWAGA! – PROMOCJA ŚWIĄTECZNA

od 16.11 – 31.12.1998 r.

**20% bonifikaty**

na wykonanie następujących usług:

- sesje portretowe, rodzinne i dziecięce
- portrety na płótnie
- reprodukcje i odtwarzanie starych zdjęć z retuszem
- tanie skanowanie negatywów i diapozytywów mało-obrazkowych z zapisem na płytach CD-rom



Zrób świąteczny prezent swoim bliskim.

43-303 Bielsko-Biała Aleksandrowice, ul. Lotnicza 6 i 18,  
STUDIO-KOLOR tel./fax: 11 65 14

Redaguje Kolegium w składzie: Jadwiga Roik,  
Franciszek Karol Szpok, Marian Zygmunt  
Izabela Kozłowska – skład  
Małgorzata Barut – kolportaż  
Fot. – Jadwiga Roik

Adres redakcji: Urząd Gminy w Jaworzu, ul. Zdrojowa 82  
43-384 Jaworze Dolne, tel. 172-195 lub 172-813  
fax 172-871, telex 35-405

Druk: "TIMES", ul. Krakusa 17, tel. 184-548 B-B

Redakcja nie zwraca nadsyłanych tekstów  
oraz zastrzega sobie prawo skracania i opracowania redakcyjnego.